

VŠECHNY BARVY NEBE

AMITA TRASI

ARGO



VŠECHNY BARVY NEBE

AMITA TRASI

VŠECHNY BARVY NEBE

ARGO

Přeložila Jitka Jeníková

The Color of Our Sky

Czech edition © Argo, 2017

Copyright © 2017 by Amita Trasi

Published by arrangement with William Morrow, an imprint
of HarperCollins Publishers. All rights reserved.

Translation © Jitka Jeníková, 2017

Cover art © Neil Johnston, 2017

ISBN 978-80-257-2225-1 (váz.)

ISBN 978-80-257-2312-8 (e-kniha)

Na památku mého otce.

Pro Sameera, mého úžasného manžela.

*A nakonec, a rozhodně ne v poslední řadě,
pro všechny dívky jako Mukta – ať vždy najdete přítele,
který vás provede temnotou.*

Kapitola první

TÁRA

Bombaj, Indie – červen 2004

Vzpomínka na ten okamžik mě zasáhla jako přílivová vlna a pohltila mě – kyselý zápach temnoty, vyražené vzlyky nesoucí se jako ozvěnou z bezedné jámy. Tak dlouho jsem se od ní snažila oprostit, až jsem zapomněla, že i místa mohou mít vzpomínky. Stála jsem na špatně osvětlené chodbě přede dveřmi do bytu, kde jsem prožila dětství, a snažila se je odemknout. Klíče mi zachrastily v ruce a upadly na zem. Ukazovalo se, že to celé bude mnohem těžší, než jsem si myslela. *Pořádně se nadechni a uvidíš, že najdeš odvahu*, říkal mi jako malé pápa. A já tam teď stála a ve svých pětadvaceti si znovu připadala jako dítě.

Zvedla jsem klíče a zkusila to znovu. Dveře zaskřípaly, když se mi je konečně podařilo otevřít. V bytě panovala tma. Venku hřmělo a déšť bubnoval do střech. Na nábytek pokrytý letitou vrstvou prachu dopadal proužek světla a já stála v šeré místnosti a klouzala pohledem po pavučinách, které zaplnily rohy mého někdejšího domova. Rozsvítila jsem a jediným pohybem ruky setřela prach z psacího stolu. *Je to jen byt*, opakovala jsem si v duchu. Jenže ho zaplňovalo tolik věcí z mého dětství – psací stůl, u něhož vedle mě sedával pápa a učil mě psát, gauč, na kterém jsme společně jako rodina lenošili a dívali se na televizi.

V mém pokoji pořád ještě stála moje postel, stejně pečlivě ustlaná, jak jsem ji nechala. Dokonce jsem slyšela náš smích, cítila vůni

svého dětství – jídla, která áí vařivala a s láskou mě jimi krmila – li-
noucí se květinovou vůní šafránu v *pulávu*, aroma kurkumy v *dálu*
a sladkost *rásgullá*. Nic z těch vůní tu samozřejmě nezůstalo. Zbyla tu
jen zatuchlina zavřených dveří a pohřbených tajemství.

Roztáhla jsem závěsy a v místnosti se zvedl oblak prachu. Za
oknem tiše padal déšť a listy zachytávaly kapky. Výhled se nijak
nezměnil od chvíle, kdy jsme se s pápou před jedenácti lety přestě-
hovali do Los Angeles: hustá doprava, troubení rikš a aut, vzdále-
ný štěkot toulavého psa a v dálce se vinoucí slumy. Napadlo mě,
když jsem tu tak stála s opuštěnými kufry ve dveřích, proč se pápa
nikdy nepokusil byt prodat ani pronajmout? I po jedenácti letech
budování nového života v Americe zřejmě stále doufal, že se jed-
noho dne vrátí, aby Muktu našel. Koneckonců odtud ji unesli.

Říká se, že čas všechno spraví. Podle mě to není pravda. Jak roky
plynuly, začalo mi připadat vážně zvláštní, že strašné okamžiky
vám mohou připomenout i nejobyčejnější věci a že situace, na niž se
snažíte vší silou zapomenout, se stane vaší nejjasnější vzpomínkou.

Ten den jsem z bytu odešla odhodlaná najít odpovědi. Taxikáři se
řadili ve frontě, čekali, doufali a prosili, abyste se od nich nechali
svézt. Něco na tomhle městě je, něco, na co nikdy nezapomenu. Vi-
děla jsem to všude kolem, cítila jsem to, slyšela – sny, jež zůstávaly
patrné na tvářích lidí, pach potu a špíny, zvuk vzdáleného zmatku
vznášejícího se ve vzduchu. Tady se to stalo – tady vybuchly zdi,
vozy odlétly, střepy ožily a z milovaných se staly jen vzpomínky.
Stála jsem tam, před očima mi visel obraz áí, někde tam na mě
čekala, a když mě objala, černě orámované oči se jí zalily slzami.
Bylo to jiné, než přišly výbuchy a vzaly mi ji.

„Madam, zavézt vás kamkoliv si budete přát,“ zavolal na mě
taxikář anglicky.

„Ne, sem, pojdte sem,“ mával na mě další.

Kývla jsem na jednoho z nich a on skočil za volant. Když jsem
nastupovala, začínalo mžít. Déšť kolem nás padal tiše k zemi.

„Odvezte mě na policejní stanici v Dádaru,“ požádala jsem ho.
„Madam, vy být z ciziny, vidíte? Já poznávám z toho, jak mluvíte. Odvézt vás do těch nejšpičkovějších hotelů v Bombaji. Budete –“
„Odvezte mě na stanici,“ zopakovala jsem stroze.

Řidič zbytek cesty nepromluvil, tiše si broukal melodii z nějakého bollywoodského filmu, která řvala z repráků. Míjeli jsme obyvatele slumů a děti ulice přehrabující se v odpadcích. Ani déšť nezahnal dusivé vedro a vítr páchl po kouři, kari a stokách. Lidé chodili nebezpečně blízko projíždějících aut, kolem se proplétaly rikši a žebráci mi Źukali na okno a prosili o peníze. Na vyšlapaných cestách se usadili chudí, kteří Źili v provizorních stanech, Źeny se dohadovaly s prodejci na trŹištích a muŹi postávající na nároŹích hleděli pŹed sebe prázdnýma očima. Bollywoodské plakáty na zdech za jejich zády ohlařovaly nejnovější filmové senzace.

Po těch samých ulicích mě pápa jako malou kdysi vodil na procházku. Jednou jsem tu doprovázela áí na trh a dohadovala se spolu s ní s obchodníky. A taky jsem seděla na zadním sedadle taxíku vedle Mukty, když nás pápa vzal do Asijské knihovny. Nadšeně jsem jí ukazovala moře a zahradu a seznamovala ji se svým světem. Chodívala se mnou ke škole, nosila mi brařnu nebo se mnou sedávala na lavičce v parku a srkala ledovou *gólú*. Teď, na zadním sedadle tohohle taxíku, se mi sevřel Źaludek. Jako by mě ty okamŹiky paralyzovaly, nedokázala jsem se nadechnout, jako by mě zločin, kterého jsem se dopustila, pomalinku rdousil. Přitiskla jsem tvář na pootevřené okýnko a přinutila se dýchat.

„Jsme tu, madam, to je stanice,“ oznámil mi řidič, když zajel ke krajnici.

NeŹ taxík zastavil, už pěkně lilo a stěrače se na skle divoce míhaly. Vystoupila jsem a ocitla se po kotníky ve vodě, déšť mi zběsile bubnoval do deřtníku. Zaplatila jsem řidiči. V dále na sebe u popelnic děti v plášťenkách cákaly vodu a jejich smích se ve vlnách nesl ke mně.

* * *

Na stanici jsem si našla místo na lavičce v rohu a usadila se s kabelkou na klíně. Před jedenácti lety jsme s pápou seděli na tom samém místě na podobné lavičce a hodiny čekali, abychom pocho-pili, co se nám to vlastně přihodilo, a pokoušeli se nějak si to srovnat v hlavě. Teď jsem seděla s narovnanými zády nacpaná mezi dvěma cizími lidmi, kteří čekali, až na ně přijde řada, a přála si, aby pápa seděl vedle mě. Vlastně jsem ho nosila pořád s sebou – jeho ostatky – popel v pečlivě zavřené lahvi v kabelce. Přivezla jsem ho, abych ho rozptýlila v Ganze. Musela jsem to udělat, patřilo to k jeho poslednímu přání.

U stolu poblíž seděl strážník s hlavou schovanou za hromadou složek, za ním seděl u dalšího stolu další policista, poslouchal stížnosti a zapisoval je do protokolu, zatímco jiný seděl na židli poblíž s hlavou zabořenou v novinách. Kolem se prohnal *čajvála s másala čajem* a na každý stůl postavil skleničku s hnědou tekutinou. Vzduch venku prořízly policejní sirény a strážníci přivlekli dovnitř dva muže v želízkách.

Žena přede mnou vzlykala a žadonila, aby strážník našel jejího pohřešovaného syna. Ten zívł, naškrábal cosi do protokolu a poté ji odehnal. Pak přišla řada na mě. Posadila jsem se před něj a on si protřel oči. „A čeho se týká vaše oznámení?“ zeptal se znuděně.

„Ráda bych mluvila s vaším nadřízeným komisařem.“

Vzhlédl od protokolu a přivřel oči. „A o čem, madam?“

Na dřevěné tabuli za ním visel graf znázorňující vraždy a únosy spáchané v tomto roce a počet vyřešených případů.

„Jedná se o únos, k němuž došlo před jedenácti lety. Zmizelo děvče. Můj otec to tehdy ohlásil.“

„Před jedenácti lety?“ Strážník povytáhl obočí. „A vy ji chcete hledat *ted*?“

Přikývla jsem.

Překvapeně se na mě podíval a vzdychl. „Dobře, počkejte,“ vyzval mě, pak přešel k zavřeným dveřím vedoucím do jiné místnosti a zaklepal na ně. Otevřel je komisař, strážník ukázal na mě

a něco mu pošeptal. Komisař se na mě letmo zadíval a vydal se ke mně.

„Komisař Pravín Gódbolé,“ potrásl mi rukou a představil se jako vrchní komisař stanice.

„Já... ehm... hledám dívku, kterou unesli. Prosím, *musíte* mi pomoci. Já – mám za sebou dlouhý let z Ameriky a jela jsem rovnou sem.“

„Dejte mi, prosím, pár minut. Mám někoho v kanceláři. Pak se na váš případ podívám.“

Komisaři trvalo několik hodin, než mě uvedl do své kanceláře. Mezitím jsem snědla sendvič, který jsem si strčila do kabelky, a sledovala strážníka, jak zaznamenává pár dalších oznámení. Lidé přicházeli, čekali vedle mě a poté, co strážník jejich záležitost zapisal, zase odcházeli. Čáje mi nabídl sklenici čaje a já z ní vděčně usrkávala. Čekání mi nevadilo. Ulevilo se mi, byť jen trochu, že jsem konečně mohla s někým mluvit – s někým, kdo je na téhle stanici dostatečně důležitý, aby mi mohl pomoci.

Komisař Gódbolé měl pronikavé, inteligentní oči. Doufala jsem, že by mohl přijít na to, co ostatní přehlédli. Vyzval mě, abych se posadila. Na stole měl odloženou čepici s odznakem, na kterém se skvěl nápis *satjam éva džajaté* – pravda vítězí.

„Co pro vás můžu udělat?“

Představila jsem se, posadila se, otevřela peněženku a vytáhla z ní fotografii. Stojíme na ní na schodech Asijské knihovny; jak mladě jsme tehdy s Muktou vypadaly. Komisař si ode mě fotku vzal a zadíval se na ni.

„Tuhle dívku hledám, tu z fotografie,“ vysvětlovala jsem.

„Kterou?“ zeptal se a přimhouřil oči.

„Ta vpravo jsem já. Tu druhou – před jedenácti lety ji unesli.“

Povytlhl obočí. „Před jedenácti lety?“

„Ehm... ano. Unesli ji z našeho bytu krátce po explozích v roce 1993. Byla jsem s ní ve stejné místnosti, když k tomu došlo.“

„Takže jste viděla únosce?“

Zarazila jsem se.

„Ne... ne tak docela,“ zalhala jsem.

Komisař přikývl.

„Jmenovala se... *jmenuje* se Mukta. Byla... sirotek, kterého se moji rodiče ujali,“ pokračovala jsem. „Můj pápa byl laskavý člověk. Ve volném čase spolupracoval s celou řadou neziskových organizací a sirotčinců a snažil se najít domov pro opuštěné děti. Občas je vodil k nám domů. Zachraňoval děti na ulici nebo z vesnic – jedno, dvě najednou – a nechával je u nás. Spávaly v kuchyni, jedly áino jídlo a během pár dní jim pápa našel místo v nějakém sirotčinci. Kdykoliv měl pápa možnost, snažil se udělat něco dobrého. S Muktou... se opravdu moc snažil. Něco se jí u nich na vsi stalo. Hodně dlouho vůbec nemluvila. Ona –“

„Chápu, chápu,“ skočil mi do řeči. „Pokusíme se ji najít.“

Chtěla jsem mu povědět, že na rozdíl od ostatních dětí, které u nás zůstaly stěží týden nebo dva, s námi Mukta žila celých pět let. A že se z ní stala má dobrá přítelkyně. Chtěla jsem mu vyprávět, jak ráda četla básně a že se bála deště... a že jsme spolu chtěly vyrůst.

„Slečno Táro?“

„Můj... můj otec tehdy ten únos... ohlásil...“

Komisař se zhluboka nadechl, poškrábal se na strništi na bradě, přitáhl si fotku blíž a zamračil se na ni. Obrázek byl po letech ohmataný, odřený a pomačkaný jako vzácná vzpomínka ustrnulá v čase, v níž se obě usmíváme do objektivu.

„Slečno Táro, stalo se to velmi dávno. Bude... starší. A my nemáme žádnou aktuální fotografii. Hledat někoho bez znalosti současné podoby bude opravdu těžké. Ale nechte mě se podívat do její složky. Spojím se s oddělením pohřešovaných osob. Proč vlastně hledáte chudou venkovskou holku po tolika letech? Ukradla vám doma něco cenného? Někaké dědictví nebo tak něco?“

„Ne. Ne... jen... pápa vynakládal opravdu veliké úsilí, aby ostatním dětem našel domov. Myslím, že měl pocit, že s Muktou selhal...“

že ji nedokázal ochránit. Nikdy si to neodpustil. Tehdy nám policisté řekli, že ji hledají. Pápa mi tvrdil, že je mrtvá. Možná mu to pověděl komisař. Netuším. Pápa mě pak odvezl do Ameriky. Já... netušila jsem, že je naživu. Po jeho smrti jsem našla v jeho stole nějaké dokumenty. Celé ty roky ji dál hledal, zatímco já měla za to, že je mrtvá. Chtěl by, abych pokračovala v pátrání.“

„Madam, když se tyhle děti ztratí, nikdo je nehledá. Vezměte si třeba ty, co žijí ve slumech – nikdo se o ně pořádně nestará, natož aby si dělal vrásky, když zmizí.“

Podívala jsem se na něj, ale nic jsem neříkala. Za posledních jedenáct let neuběhl jediný okamžik, kdy bych si nepřála vrátit se zpět do té letní noci, do toho zlomku vteřiny, kdy jsem mohla něco udělat, abych to zastavila. Věděla jsem, co byl únosce zač, vždycky jsem to věděla. Koneckonců jsem to celé naplánovala já. Tohle jsem ale komisaři říct nedokázala. Musela bych pak prozradit mnohem víc věcí. Navíc jsem se vůbec nechtěla soustředit na to, proč jsem to udělala nebo na osobu únosce, chtěla jsem akorát najít Muktu.

Komisař cvrnkl do fotky, kterou stále svíral v prstech, a hlasitě vzdychl. „Dejte mi pár dní. Pročtu si složky. Jsme teď zavalení hromadou případů. Nadiktujte strážníkovi svoje údaje.“ Kývl na něj a požádal ho, aby mě doprovodil ven.

„Mockrát vám děkuji,“ prohlásila jsem, když jsem se zvedala.

Mezi dveřmi jsem se na něj ještě otočila. „Bylo by úžasné, kdybyste mi ji pomohl najít.“ Na okamžik zvedl hlavu a nepatrně na mě kývl, než se znovu vrátil k práci. Strážníkovi trvalo pár minut, než si zapsal moje národné.

Odešla jsem ze stanice a zastavila se ve vchodu do budovy, zadívala jsem se na zaparkované policejní džípy, na strážníky přenášející složky, na netrpělivě čekající lidi a najednou mi připadalo naprosto zbytečné sem chodit a prosit o pomoc. Nikdo mi ani nepoložil ty správné otázky: Pamatuji se na den, kdy se to stalo? Jaké zvuky jsem slyšela předtím, než jsem si uvědomila, co se děje? Jaký čas přesně ukazovaly hodiny v pokoji? Proč únosce nesebral

místo ní mě? Proč jsem nevzbudila pápu, který spal ve vedlejším pokoji? Obávám se, že kdyby mi tyhle otázky položili, pravda by se ze mě vyhrnula ven.

Zapálila jsem si cigaretu, několikrát z ní potáhla a vyfoukla kouř nosem. Dvě strážnice, které stály před vchodem, na mě vrhly opovrhlivý pohled. V duchu jsem se usmála. Tady moc žen nekouřilo. Já si poprvé zapálila v osmnácti s Brianem v Americe. Můj snoubenec Brian byl kdysi mou životní láskou a já ho nechala v Los Angeles. Kdyby se nic nezměnilo, asi bychom se teď líně povalovali na pláži a sledovali, jak se vlny škrábou na břeh a zase mizí zpátky v oceánu. Jenže to mezi námi skončilo. Vzdychla jsem, když jsem si všimla chybějícího prstýnku na prsteníčku, zahodila jsem nedopalek na zem a zašlápla ho.

Když jsem vyšla na hlučnou ulici, opřel se do mě studený vlhký vítr. Zhruba šestiletá holčička s prázdným pohledem a v otrhaném oblečení ke mně zamířila. Chodidla měla špinavá a do krve rozdrásaná. S nataženou dlaní se na mě prosebně podívala. Na okamžik jsem se podívala do jejích očí plných očekávání. Opětovala mi pohled. Skupinka dětských žebráků mě zvědavě pozorovala z dálky. Zašátrala jsem v kabelce pro pár papírových rupií a podala jí je. Ve vteřině mě obstoupili všichni malí žebráci a žadonili o peníze. Rozdělila jsem mezi ně pár bankovek. S výskotem a nadšeným křikem vyrazili pryč.

„Je tu někde poblíž restaurace?“ zeptala jsem se jednoho z žebráckých kluků. Usmál se, jasné bílé zuby mu zářily ve snědém obličejí.

„Támhle, madam, nejlepší *másala čaj*... velmi dobrý, velmi *zhas*,“ ujistil mě a zamával mi na rozloučenou.

V restauraci nebylo v tuhle denní dobu nijak rušno. Odložila jsem si kabelku na židli a objednala si sendvič a čaj. Několik přibližně deseti- dvanáctiletých kluků utíralo stoly. Na vlhkých plochách se držely mouchy. Číšník mi donesl skleničku čaje. Obloha venku

se začínala vybírat a mraky se rozestupovaly. Když se u nás Mukta objevila, často jsem ji zprvu nacházela, jak sedí v tmavé, špinavé komoře, zírá ven z okna a pozoruje hvězdy na nebi, jako kdyby v nich něco hledala. Vzpomínám si na jednu noc, kdy už rodiče spali a já se k ní příhradla po špičkách a našla ji, jak pozoruje oblohu. Otočila se ke mně. Překvapilo ji, když jsem se vynořila ze tmy.

„Co na tom nebi hledáš?“ chtěla jsem vědět.

„Pojď sem,“ vyzvala mě a ukázala na oblohu, „a uvidíš sama.“

Vešla jsem do místnosti, posadila se vedle ní a zadívala se na hvězdy, které se na noční obloze třpytily jako diamanty.

„Amma mi říkávala, že když zemřeme, proměníme se ve hvězdy. Povídala mi, že až jednou zemře ona, stane se z ní hvězda, která na mě bude dohlížet. Ale sama vidíš, že jich je moc. Nevím, která z nich je moje amma. Ale třeba když se budu dívat dostatečně pozorně, poznám ji. Mohla by mi poslat nějaké znamení. Ty tomu nevěříš?“

Pokrčila jsem rameny. „Nevím. Jestli tomu ale věříš ty, mohla by to být pravda.“

„Je to pravda,“ zašeptala. „Jen se prostě musíš dívat opravdu pozorně.“

Nějakou dobu jsme tam spolu zůstaly a pozorovaly hvězdy na jasném nočním nebi.

Seděla jsem s ní tehdy dlouho do noci a pak ještě mnohokrát. Spoustu nocí jsme během dalších let strávily ve tmě ozářené měsíčním svitem a ve špinavém kumbálu si vyprávěly o svých životech. Stal se z toho náš únik z tohoto světa. To Mukta mě naučila, že nebe je jako jeviště, kde mraky vytváří postavy, berou na sebe různou podobu a připlouvají k sobě. Vyprávěly nám víc příběhů, než kolik bychom zvládly kdy přečíst, víc, než kolik by naše fantazie dokázala vykreslit.